

European
Federation of
Journalists

Državni zbor RS
Vodje poslanskih skupin
Šubičeva ulica 4

1000 Ljubljana

PROTI ZAPRTJU DOSTOPA DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

Spoštovane poslanke in poslanci,

podpisnice in podpisniki tega dopisa podpiramo velik del predlaganih sprememb Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, saj pomenijo korak naprej v smeri transparentnega delovanja države. Bojimo pa se, da **bo njihove pozitivne učinke v celoti zasenčil amandma koalicije k 24. členu novele, ki omejuje dostopnost informacij za javnost in civilno družbo** ter tako onemogoča nadzor nad delovanjem javne oblasti in omejuje ustavno pravico do obveščenosti,

zato vas pozivamo, da omenjeni amandma zavrnete.

V torek, 15. 12. 2015, bo na 14. redni seji Državnega zbora RS potekala druga obravnava predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dostopu do informacij javnega značaja. Cilj navedenega amandmaja, ki ga predlagajo koalicijske poslanske skupine SMC, SD in DeSUS, je legalizirati doslej nelegalno prakso zaračunavanja stroškov dela javnih uslužbencev za posredovanje informacij javnega značaja. Z amandmajem se izničuje veljavna zakonska določba, da se za posredovanje informacij javnega značaja lahko zaračunajo le materialni stroški, saj se omogoča dodatno zaračunavanje stroškov dela javnih uslužbencev, kljub temu, da je njihovo delo tako ali tako že plačano skozi pobrane davke in dajatve in da zagotavljanje dostopa do informacij javnega značaja sodi med osnovne naloge javne službe javnopravnih oseb. S tega gledišča je pravzaprav sporno tudi pavšalno zaračunavanje materialnih stroškov za tako rekoč vsak dostop, to pa je za nameček tudi finančno nevzdržno za nevladne organizacije, novinarska uredništva in samostojne novinarje.

Slovenija je leta 2009 podpisala tudi Konvencijo Sveta Evrope o dostopu do uradnih dokumentov, ki izrecno določa, da se za dostop do informacij javnega značaja lahko zaračunajo samo materialni stroški in poštnina. Sprejem navedenega amandmaja bi pomenil resen odklon od zavez, ki jih je Slovenija sprejela na mednarodni ravni.

S predlaganim amandmajem se ne omejuje zgolj dostopa do informacij javnega značaja državljanom na splošno, temveč otežuje in onemogoča delo novinarjev, raziskovalnih institucij in civilne družbe. To pa so ključni akterji demokratične družbe, ki zagotavljajo transparentno delovanje države in delujejo v splošno korist ter v interesu javnosti. Predvideni spremembi zato podpisniki tega pisma ostro nasprotujemo, saj je v nasprotju z načelom odprte družbe in prostega pretoka javnih podatkov ter državno upravo dejansko zapira pred državljanji.

Informacije javnega značaja zato morajo ne glede na obseg dokumentov ostati javne. Zaračunavanje stroškov dostopa bo namreč onemogočalo razkrivanje nezakonitih praks tako v javnem kot tudi zasebnem sektorju. Dokumente, ki so številčnejši ali daljšega formata praviloma zahtevajo raziskovalne institucije, novinarji in nevladne organizacije. Naj spomnimo na primere, kot so TEŠ 6 in drugi sporni projekti, kjer je bil dostop do informacij javnega značaja v imenu zaščite določenih interesnih skupin sprva onemogočen, dosežen pa šele po več mesečnem vztrajanju s pomočjo informacijskega pooblaščenca.

Podpora koalicijskemu amandmaju zato pomeni neposredno onemogočanje nadzora javnosti nad centri moči, interesnimi skupinami, javnimi naročili ... Novinarji in civilna družba že zdaj pogosto naletimo na težave pri dostopu do informacij javnega značaja prav zaradi zaračunavanja stroškov dela javnih uslužbencev. Posamezniki, ki se borijo proti koruptivnim dejanjem, praviloma nimajo sredstev za kritje takšnih stroškov. S sprejetjem amandmaja bo dostop do javnih informacij hitro odvzet tudi novinarjem, saj v vedno bolj okleščениh proračunih njihovih uredništev sredstev za plačevanje dostopa enostavno ni. Sprejetje amandmaja bo povrhu pomenilo diskriminacijo posameznika ali organizacije na podlagi njegovih finančnih zmogljivosti ter močno najedlo vladavino ustavne pravice do obveščenosti.

Ne vzdrži niti obrazložitve predlagateljev amandmaja, češ da ta preprečuje izkoriščanje instituta dostopa do informacij javnega značaja z namenom šikaniranja javnih uslužbencev. Zakon o dostopu do informacij javnega značaja že zdaj vsebuje dovolj varovalk, ki preprečujejo takšno izkoriščanje (glej 5. člen, 5. odstavek). Prav tako je argument povsem pavšalen, saj ni podkrepljen z nobenimi konkretnimi informacijami ali podatki o izkoriščanju. Takšnih primerov je namreč od uzakonitve prvega ZDIJZ do danes bilo morda za peščico.

Zato apeliramo, da amandmaja ne podprete in da ohranite prost dostop do informacij javnega značaja.

S spoštovanjem,

Vid Doria, generalni sekretar Transparency International Slovenia

Upravni odbor Društva novinarjev Slovenije

Ricardo Gutierrez, generalni sekretar Evropske zveze novinarjev

Sindikata novinarjev Slovenije

Mateja Babič Stermecki, odgovorna urednica Dela

Miran Lesjak, odgovorni urednik Dnevnika

Katja Šeruga, odgovorna urednica Večera

Antiša Korljan, v.d. odgovornega urednika Primorskih novic

European
Federation of
Journalists

Jadranka Rebernik, odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija

Miha Lamprecht, programski direktor Radia Slovenija

Tjaša Slokar Kos, direktorica in odgovorna urednica Informativnega programa POP TV

Grega Repovž, odgovorni urednik Mladine

Simona Mežnarič, odgovorna urednica Štajerskega tednika

Goran Forbici, Center nevladnih organizacij Slovenije

Helen Darbshire, direktorica Access Info Europe

mag. Brankica Petkovič, Mirovni inštitut

dr. Zdenka Čebašek Travnik, direktorica Info hiše

dr. Nataša Pirc Musar, Info hiša

mag. Rosana Lemut Strle, Info hiša

Urša Zgojznik, predsednica Društva Ekologi brez meja

Živa Kavka Gobbo, predsednica, Focus, društvo za sonaraven razvoj

Gaja Breclj, direktorica, Umanotera

Gorazd Marinček, predsednik, Slovenski e-forum

mag. Nina Štros, vodja Greenpeace CEE v Sloveniji

Marjan Huč, Koordinator platforme Sloga, platforma za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč

Jan Peloz, predsednik, mladinsko združenje Brez izgovora

Igor Šenica, predsednik društva Bober, okoljsko gibanje Dolenjske

Tomaž Stojanovič, direktor, Notranjski ekološki center